

ה"ת 58813/07/14 - משטרת ישראל - מרחב חוף נגד בילאל סאלח, סמיר סאלח

בית משפט השלום בחיפה

ה"ת 58813-07-14 משטרת מרחב חוף/מטה מרחב חוף - חיפה נ' סאלח
ה"ת 58891-07-14 משטרת מרחב חוף/מטה מרחב חוף - חיפה נ' סאלח
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופט ערן קוטון
מבקשת	משטרת ישראל - מרחב חוף
נגד	
משיבים	1. בילאל סאלח 2. סמיר סאלח

החלטה

1. לפני שתי בקשות, אשר הדיון בהן אוחד, להמשיך החזקת תפוס על-פי סעיף 35 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: "פסד"פ").

כללי

2. הבקשות קשורות לחקירה מסועפת אשר במוקדה מצוי החשד ליבוא רכבי יוקרה גנובים ומזויפים לארץ.

על-פי הבקשות כל אחד מן המשיבים חשוד, יחד עם אחרים, בעבירות של סחר או קבלת רכב גנוב או קבלת דבר במרמה ובעבירות על-פי פקודת המכס.

3. זה המקום לציין, כי בקשות דומות אשר הוגשו בעניינם של חשודים או מעורבים נוספים באותה הפרשיה נידונו במהלך התקופה האחרונה בפני שופטים אחרים בבתי משפט השלום בחיפה ובעכו, כי ערר באחד התיקים הובא לפתחו של בית המשפט המחוזי, והסוגיה אף הגיעה לפתחו של בית המשפט העליון.

מבין ההחלטות הקשורות בפרשיה, ראוי להפנות אל ההחלטות הבאות, שהן ההחלטות האחרונות מבחינה כרונולוגית: ה"ת (שלום חיפה) 58844-07-14 **משטרת מרחב חוף נ' ביאליסטוק** (8/9/14); ה"ת (שלום חיפה) 58875-07-14 **משטרת מרחב חוף נ' אור** (8/9/14); ע"ח (מחוזי חיפה) 9925-09-14 **מדינת ישראל נ' פלדמן** (7/9/14).

תמצית טיעוני המבקשת

4. בדיון אשר התקיים בבית המשפט הגיש ב"כ המבקשת דו"ח סודי ביחס לכל אחד מן המשיבים (במ/1-במ/2). בדו"חות מפורטים עיקרי החשדות וממצאי החקירה, הן באופן כללי והן ביחס לכל אחד מן המשיבים והתפוסים מושא הבקשות בתיק דנן.

5. ב"כ המבקשת התייחס בטיעונו למורכבות הפרשה הנחקרת.

לדבריו נתפסו עד כה במסגרת החקירה אחד-עשר רכבים. רכבי המשיבים הם רכבים מזויפים, הווה אומר הזהות בה הוכנסו הרכבים לארץ אינה הזהות המקורית שלהם. רישיון היבוא שניתן לרכבים אלו התקבל, כך נטען, נוכח מצג שווא.

לאור האמור משרד התחבורה פועל לביטול רישיון היבוא של הרכבים, ומכאן שאף עצם הימצאות הרכבים בארץ אינה חוקית.

6. אשר לרכבו של משיב 2 (סמיר סאלח), בניגוד ליתר הרכבים התפוסים, סימני הזיהוי הייחודיים של הרכב הושחתו לבלי הכר. בשלב זה אין דרך לזיהוי קורבן העבירה וזיהוי הטוען לזכות ברכב. לגבי רכבו של משיב 1 (בילאל סאלח) מדובר ברכב גנוב ומזויף אשר החקירה חשפה את זהותו המקורית. באמצעות סיוע של האינטרפול אותר הטוען לזכות ברכב באירופה. הלה ביקש באמצעות האינטרפול את החרמת הרכב ותפיסתו.

ביחס לשני הרכבים הוצא "איסור שימוש" ורישיונם נפסל.

7. החקירה נמצאת בעיצומה ויש צורך בביצוע פעולות חקירה מורכבות נוספות.

ב"כ המבקשת לא יכול היה להעריך את מועד סיום החקירה, אך הביע תקווה לסיימה תוך פחות מ-180 יום.

8. לטענת ב"כ המבקשת המצב המשפטי ביחס לשני הרכבים הוביל לכך שהמשיבים לא יוכלו לעשות כל שימוש ברכב אף אם יועבר לחזקתם.

כלשונו, זוהי רק "חתיכת ברזל", ונתון זה ראוי שיובא בחשבון בשקלול מאזן הנזקים.

עוד הפנה ב"כ המבקשת להחלטת בית המשפט המחוזי הנזכרת לעיל אשר במסגרתה התקבל ערר על החלטה להחזיר את הרכב התפוס לידי אדם אשר רכש אותו בתום לב ואינו חשוד בביצוע עבירה בפרשיה דנן. זאת בניגוד לשני המשיבים הנוכחיים אשר הם עדיין בגדר חשודים.

כן הפנה להחלטות בית משפט השלום הנזכרות לעיל במסגרתן אישר בית המשפט את המשך החזקת הרכבים התפוסים, בנסיבות דומות, למשך 180 יום.

תמצית טיעוני המשיבים

9. לדברי ב"כ המשיבים הרשות החוקרת מכבידה ומענישה את הקרבנות האמיתיים של הפרשה, מרשיו, אשר היו תמי-לבב.

המשיבים אינם החשודים העיקריים, ואלו, כך סבור ב"כ המשיבים, נעלמו.

המשיבים אינם עוסקים ביבוא כלי רכב וכל שביקשו היה לרכוש רכב ביבוא אישי מן המומחים העוסקים בכך. הרכבים אינם מהווים מפגע בטיחותי והבעיה העיקרית ביחס אליהם קשורה לחוסר ההתאמה בין מספר השלדה למספר המופיע ברישיון הרכב.

10. סבור ב"כ המשיבים כי אין עוד כל תועלת חקירתית בהחזקת הרכבים התפוסים. הרכב לא יכול לספר את קורותיו. כן ביקש לאשר למומחה מטעם המשיבים לבדוק את הרכבים.

11. ב"כ המשיבים אף התייחס לסעיף 12 לחוק המיטלטלין, התשל"א-1971 ולתקנת השוק.

לטענתו אם יוכח שיד המשיבים לא היתה במעל, יהיו זכאים לקבל את התפוסים לחזקתם.

אף אם הנסיעה ברכבים תהא אסורה, יוכלו לצמצם את נזקיהם על-ידי מכירת חלקים מן הרכבים שאינם טעוני רישיון.

12. נוכח האמור לעיל, נטען כי הפגיעה במשיבים כיום היא אינה מידתית ואינה סבירה. משכך, ראוי להשיב לחזקת המשיבים את רכביהם התפוסים.

13. לאחר תום הדיון, הגיש ב"כ המשיבים באישור בית המשפט מסמכים אליהם התייחס בטיעונו.

דיון והכרעה

14. נפסק בבש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 464, בעמ' 470 -

"תפיסת חפץ והחזקתו בידי המשטרה, הן במסגרת הוראות חוק העונשין, תשל"ז1977- (להלן חוק העונשין) והן במסגרת הוראות הפקודה, כרוכה בפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, המעוגנת כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. עם זאת, יש ובנסיבות מסוימות נועדה תפיסתו של חפץ לקדם תכליות חשובות וראויות מבחינה חברתית ומשפטית. בין השאר, מיועדת התפיסה למנוע מבעליו להשתמש בחפץ לשם ביצוע עבירה; לשלול מבעלי החפץ, זמנית, או לצמיתות, חפץ שנעברה בו עבירה; להבטיח כי החפץ יוכל לשמש כראיה בהליך משפטי עתידי; לאפשר את חילוטו של החפץ על-ידי בית המשפט - בין השאר - כאלמנט מניעתי או עונשי במצבים המצדיקים זאת, ועוד [...] תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה וכן חילוטם על ידי בית המשפט נבחנת לאור תכליתן של הוראות הדין הרלבנטי, הזכויות המהותיות והאינטרסים השונים המשמשים בזירה. כל זאת במסגרת העקרונות הכלליים של השיטה. בכל מקרה יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצועם".

"לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו. המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים, מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה. לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש".

כן נפסק בבש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12/3/06) -

"עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעתי; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת "חלופת תפיסה" נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת להגשים את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקניין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט".

15. על רקע עקרונות אלו בחנתי את בקשת המבקשת.

16. סעיף 32(א) לפסד"פ מציב ארבע חלופות המקימות סמכות לשוטר לתפוס חפץ -

"[...] אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראייה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".

(להרחבה בדבר סוגיית תפיסת החפצים, ראו: גבריאל הלוי, תורת הדין הפלילי (כרך ב, 2011) בעמ' 373-379; משה שלגי וצבי כהן, סדר הדין הפלילי (מהדורה שניה, 2000) בעמ' 65-71).

17. בענייננו, בשלב זה, קיים יסוד סביר להניח שבקשר לרכבים התפוסים נעברה עבירה.

נוסף על כך, טוענת המבקשת כי ראוי לאפשר לה להמשיך להחזיק בתפוסים, כיוון שיש יסוד סביר להניח כי אלו ישמשו ראייה בהליך משפטי, וכי התפוסים הם בבחינת שכר עבירה.

18. החקירה היא חקירה סבוכה ומורכבת בשל מספר המעורבים בביצוע עבירות, טיב העבירות שבוצעו, והצורך לשתף פעולה עם מספר רשויות שונות האחראיות להליכי המיסוי הרלוונטי וליבוא, והרישוי של התפוסים.

העניינים נעשים מורכבים עוד יותר בשל הצורך בביצוע פעולות חקירה אל מול מדינות זרות ובמדינות זרות.

19. לאחר שעיינתי במסמכים שהובאו לפתחי, שמעתי את טענות הצדדים ושקלתי עמדותיהם, סבור אני כי יש מקום להורות על המשך ההחזקה ברכבים התפוסים.

20. המבקשת פועלת בקצב סביר ובשקידה ראויה לקידום החקירה.

מקבל אני את הטענה כי המשיבים, כפי הנראה, לא יוכלו לעשות ברכבים שימוש לצרכי נהיגה בכבישי ישראל, ולפיכך יש לקחת בחשבון כי הפגיעה הכלכלית ממנה סבלו תצטמצם אך במעט בשלב הנוכחי באם יועברו הרכבים לחזקתם.

21. יש יסוד סביר להניח, ואף למעלה מכך, כי הרכבים ישמשו כראיה בהליך פלילי.

בהקשר זה ראוי לציין כי "הליך פלילי" אינו רק ההליך בפני הערכאה הראשונה הדנה בכתב האישום אלא גם עצם החקירה בידי הרשות החוקרת (ראו לדוגמא: הלוי שם, בעמ' 375).

בענייננו, עשויים התפוסים לשמש הן לצרכי המשך החקירה, והן לצרכי הליך עתידי בבית המשפט ככל שיפתח כזה, כפי שיפורט להלן.

22. לטענת המבקשת (ראו פרוטוקול מיום 9/9/14, בעמ' 6) ייתכנו עוד פעולה חקירה ברכבים עצמם, ונוכח הנתונים שבפני סבור אני כי אין לדחות טענה זו על הסף. כן סבורני כי על-אף שכבר בוצעו מספר בדיקות ברכבים תיתכנה בדיקות נוספות אשר יועילו לקידום החקירה, וזאת בפרט ביחס לרכבו של משיב 2 אשר "זהותו" טרם הובררה.

23. נוסף על-כך, סביר בהחלט יהיה להניח שבבוא היום ישמשו הרכבים כראיה בהליך משפטי כנגד חשודים שונים בפרשיה.

בהקשר זה אין לי אלא להפנות לדברי בית המשפט המחוזי בגדרי ע"ח (מחוזי חיפה) 9925-09-14 **מדינת ישראל נ' פלדמן** (7/9/14) הנזכר לעיל -

"לא רק זאת, אלא שבירי שהרכב נחוץ על מנת להוות ראיה בהליך המשפטי שכלל הנראה יתקיים, לאחר שיוגשו כתבי אישום נגד המעורבים בפרשה והחזרתו עלולה לחבל בראיה זו. אין כוונתי לכך חלילה, שהמשיב יעשה דבר מה כדי לחבל בראיה, אלא לכך שעצם ההחזרה עלולה לשים טענות בפי הנאשמים הצפויים."

דברים אלו נאמרו ביחס להמשך החזקת רכב אחר בפרשיה הנוכחית, אלא שבניגוד לענייננו הם נאמרו ביחס למשיב אשר כלל אינו חשוד בפרשיה.

אם כן, קל וחומר שהם נכונים בענייננו, בו המשיבים הם בשלב זה בגדר חשודים בפרשה הנחקרת.

24. עוד ראוי להוסיף, כי הגם שהמשיבים אינם החשודים המרכזיים בפרשיה, כפי שציין בא כוחם, הם עדיין בגדר חשודים, ובהחלט ייתכן שבסופו של יום ייקבע שהרכבים הם בבחינת שכר עבירה.

25. אשר לטענות בדבר תחולתה של תקנת השוק, סבור אני שטרם בשלה השעה לעסוק בסוגיה.

טיבה של עסקת המכר טרם הוברר עד תום, מידת מעורבותם ותום ליבם של המשיבים טרם הובררו עד תום, ואף אחד הרכבים נותר "אלמוני" ללא שאותר האם והיכן נגנב או זויף ומי היה בעליו.

על-כל פנים, אף אילו היו נתונים אלו ידועים והיה מקום לסברה שהמשיבים רכשו את הרכבים בתום לב ממי שעוסק במכירת נכסים מסוגו של הממכר והמכירה היתה במהלך הרגיל של עסקיו, עדיין סבורני כי היה מקום להורות על המשך ההחזקה בתפוסים, היות שהאינטרס הציבורי בהמשך ההחזקה בתפוסים גובר לעת הזו על זכותם הקניינית של המשיבים.

26. לבסוף, אעיר כי המשיבים לא הציעו כל "חלופת תפיסה" אפשרית, ומסופקני אם בכלל תיתכן כזו.

27. על יסוד כל האמור לעיל, ונוכח ההחלטות שניתנו לאחרונה בתיקים אשר דנו בעניינים דומים, אני נעתר לבקשה, ומתיר את המשך ההחזקה בתפוסים לתקופה של 180 יום, החל מיום 4/8/14.

כפי שציין בית המשפט המחוזי אציין כי אם לא יוגש כתב אישום והמבקשת תחפוץ להמשיך ולהחזיק ברכבים, יהיה עליה להגיש **לפחות 10 ימים** לפני תום 180 הימים בקשה נוספת לבית המשפט. **הבקשה תוגש בצירוף תגובת המשיבים.**

המזכירות תשלח החלטתי לצדדים ותוודא קבלתה.

הדו"ח הסודי שהוגש ביחס לכל אחד מן המשיבים יוחזר למבקשת לאחר תיאום עם המזכירות והעוזר המשפטי.

ניתנה היום, ט"ז אלול תשע"ד, 11 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.